

A legendás Erzsébet

Erzsébet királyné legendásan szép volt, jól lovagolt, sportos életet élt, sokat túrázott a magas hegyekben, gyalogolt az erdőkben. Szerette és jól beszélte a magyar nyelvet, sokszor magyarul írta a leveleit is. Legendásan szerette a szabadságukért küzdő magyarokat és nem utolsósorban legendásan szerette Gödöllőt, ahol valóban úgy érezhette, hogy itthon van: a koronázási ajándékként kapott kastélyban kétezer napot töltött. Távol a bécsi udvar kötöttségeitől itt mindig szabadnak érezhette magát.

Miért is fordult kitüntető szeretettel Gödöllő felé?

Katona Tamás szavait idézve: „*A kis Elisabeth, családi becenevén Sisi, egy olyan kastélyban nőtt fel Possenhofenben...ahol nem kellett királykisasszonyként viselkedni, hanem lehetett mezítláb, napbarnítottan játszani a Stranbergi-tó partján...*”. (Idézet vége.) Talán ezt az emléket idézte fel benne Gödöllő, a kies, dimbes-dombos táj, ahol egyedül, hajadonfőtt is kószálhatott az erdőkben, vadvirágot szedhetett – mint azt Róna József szobrán is látjuk itt, az Erzsébet-parkban. A boldog gyermekkort idézték fel a meghitt karácsonyok is, amikor megajándékozta a kastély személyzetét, Mária Valéria pedig felkereste a falubeli szegény gyermekeket és cukorkát osztogatott nekik – jótékonyan, ahogyan anyjától látta. Olykor családi körben verseiből is felolvasott. Itt még arra is vetemedhetett, hogy ingujját feltúrva maga dagassza meg a szilvás gombóc tésztáját, mert a király ezt óhajtott enni és a főszakács nem ismerte az ilyen „pórias” étel elkészítésének módját.

Miért is szeretjük mi Erzsébetet, a „gödöllői lakost”, ahogyan magát nevezte?

Jóságáért, szerénységéért, kedves szavaiért, amikkel az egyszerű emberek felé fordult. Álljon itt példaképpen néhány gödöllői legenda erről *Szabó Margit*: „*gödöllői lakos vagyok...*” című könyve alapján.

A királyné lóháton és gyalogosan is bejárta a Juharost, a Tölgyest, a Fácánost, és ha eltévedt, bárkit megkérhetett, hogy segítsen neki hazatalálni.

Történt egyszer, hogy a Juharosban eltévedvén két parasztembert látott meg, akik gyógynövényeket gyűjtögettek – a tilosban, hiszen a király erdejében ez tilos volt. A királyné kérésére, hogy vezessék ki az országútra, az egyik kereken megtagadta ezt, mondván nem ér rá, mert az idő pénz. A másik azonnal lerakta a batyuját és elkísérte az elegáns hölgyet. Útközben beszélgettek, Erzsébet megtudakolta a nevét, kérdezett a családjáról, majd hintójához érve elköszönt tőle. Mikor másnap az erdőőr beállított a szegény emberhez, jelenjen meg az erdőhivatalban, a másik kajánul vigyorgott rajta – megkapja most a büntetését.

Az erdőhivatalban azonban Kallina Károly főerdőmester elmondta: előző nap a királynét kísérte ki az erdőből és jutalmul 5 aranyat adott neki. A szegény ember felsóhajtott:

„Hej, ha tudtam volna, de másképp beszéltem volna velem!”

Máskor a Haraszi erdőben (ahol Mária Valériával gyakran sétálgatott) meglátott egy öreg koldust, aki alamizsnát kért a „kisasszonykától”. Megszánta, de nem volt nála pénz, hiszen mindig az udvarhölgyei fizettek, ezért az erdőőrtől kért kölcsön egy forintot. A koldus soknak tartotta az adományt, mondta, hogy nincs egy krajcárja sem, nem tud visszaadni belőle. Jótevője azonban szó nélkül tovább ment. Az öreg koldus bánkódni kezdett: „Legalább kezet csókoltam volna a kisasszonynak!”

Erzsébet negyedik gyermekét várva ragaszkodott hozzá, hogy az Budán szülessen meg (ilyen sem esett meg háromszáz esztendő óta) és ragaszkodott ahhoz is, hogy majd Gödöllőn nevelkedjen. Szoptatós dajkát is a szomszédos Szadáról választottak Mária Valéria, a „gödöllői királykisasszony” mellé, aki élete végéig tartotta a kapcsolatot tejtestvérével.

Városunkban található a világ első egész alakos Erzsébet-szobra, mely százhusz éve hirdeti: Gödöllőn nem felejtették el a királynét. Hajdanán, a neve napján minden ház ablakába égő gyertyát tettek, fáklyás zenével köszöntötték őt. Emlékét ma is őrizzük, tiszteletére 1995 óta vers- és prózamondó versenyt rendez közösen a Kastély, a Kastély Barátainak Egyesülete és a Városi Könyvtár. A verseny megálmodója a nemrég elhunyt Pécsi Ildikó színművész volt, Gödöllő Díszpolgára, a Gödöllői Királyi Kastély Barátainak Egyesülete díszelnöke volt. Erzsébet-napon a Sisi Baráti Kör által szervezett ünnepségen elborítják a koszorúkat a királyné szobrának talapzatát. „Erzsébet királyné karácsonján” minden évben birtokba vehetik a Kastélyt a gyermekek és emlékezhetnek a hajdani „gödöllői lakosra”, Erzsébet királynéra.

Végezetül álljon itt e vers, amit halálakor írtak a Magyarország, 1898. szeptember 13-i számában:

***„Szent legendaként fog szállni apáról fiúra a megemlékezés,
hogy hosszú, sötét századok után volt egy magyar királyné,
aki idegenből jövén magyarrá lett és szerette a magyart...”***

Gödöllő, 2021. augusztus 10. • Szlávik Jánosné elnök, Gödöllői Királyi Kastély Barátainak Egyesülete